

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 1. grudna 1865.

List 34.

Slovenci!

pomagajte, da se spodoben spominek postavi v čast pokojnemu knezu in škofu Lavantinskemu

Antonu Martinu Slomšeku.

Nazóci poziv terka na vaše rodoljubno serce in vas budi k slavnemu činu sijajnega domoljubja. Komaj so bili knez in vladika Lavantinski Anton Martin Slomšek v Gospodu zaspali, so enoglasno vsi slovenski časniki željo in tirjatvo izrekli, da je dolžnost slovenskega naroda možu takó plemenitega značaja, rodoljubu tolikih zaslug in škofu tako visokih čednost dostojin spominek postaviti. Duhovski spominek so jim stavile slovenske čitavnice v navdušenih besedah in posamni rodoljubi v knjigah, pesmih in slikah; ali javen spominek se še vsikdar pogreša, kateri bi nam vtelesil Slomšekove čednosti in zasluge.

Vsi izobraženi narodi nekdanji kakor sedanji so stavili javne in dragocene spominke možem, kateri so bili naroda svojega dika in ponos; za njimi ne sme nikakor poostajati slovanska omika. Slomšek so bili juternja zvezda na obnebji slovenskem, ko je še nočna tema pokrivala spijočo našo narodnost; kakor juternja zarja so razsvetljevali slovensko mladost, da bi se zbudila in spoznala dolžnost do roda svojega; kakor solnce poldnevno so ogrevali naše serca za pobožno rodoljubje in zorili s svojo gorkoto mnogoverstne sadove narodne prosvéte; in njih smert ali ni bila podobna večerni zvezdi, ki je na kviško dvigala upanje naše in nas navdušila na njih grobu k obljubi, da bodemo stanovitni v delu za blagor naroda?

Vse svoje dušne in telesne moči so tebi posvetili, mili narod slovenski! Tebi so bile posvečene vse njih misli, tebi vsak tripljej njih očetovskega serca. Tebi je služilo njih pero nebeško, tebi je govorila njih beseda apostoljska. Tebi so žertvovali truda polne dneve in noči, tebi vse svoje premoženje, tebi svoj mir in svoje dobro imé. Iz ljubezni do tebe so moléce do dna izpili naj britkejši kelih obrekovanja in krivega dolženja. Kakor skala nepremakljivi so stali tvojim sovražnikom v bran in mirno sprejemali britke udarce, tebi namenjene. Neutrjena delavnost za tvoj blagor jim je izkopala grob prerani, ali zadovoljni so stopili vanj, ker svesti so si bili, da so tebe ljubili čisto in stanovitno do konca.

Narod slovenski! ktera žertva ti bo prevelika, da vredno proslavljaš dobrotnika tolikega, da javno in sijajno pokažeš svojo hvaležnost in razsvetljeno omiko?

Odbor v ta namen sestavljen iz poročnikov visoko častivrednega konzistorija labodske biškopije in mariborske čitavnice, ktere ud so bili, ktere zборе so tolikokrat s svojo pričujočnostjo in besedo razveselili, vabi s tim Slovence, naj pripomorejo, da se postavi vladiku Slomšeku spominek v mestu Mariboru, kamor so v blagor Slovencev sedež lavantinskega škofijstva prenesli, in kjer njih košice počivajo. Zatoraj prosi odbor za mlodare po vseh krajih, kodarkoli se govori slovenski jezik in se ljubi in spoštuje spomin Slomšekov, ter kliče vse Slovence k darilniku domoljubja.

Slovenci! v gostih verstah obstopite tedaj darilnik hvaležnega domoljubja. Pokladaj vsak, kolikor zamore in kakor ga rodoljubno serce nagiba. Veča ko bo vaša radodarnost, sijajniši bo spominek Slomšekov.

Pristopite naj poprej vi duhovniki, vam so spisalí „hrano evangeljsko“ in „apostoljsko;“ — zasledujte učitelji, vam je „Blaže in Nežica“ potokáž pravega slovenskega šolstva; — ne zaostajajte očetje in matere, ki krušnico Slomšekovih „drobtinic“ zavživajte; — pridruži se mladost slovenska, ki ti Slomšek „pot deviškega življenja“ kažejo; — pa tudi vi otroci pritecite, ki vas Slomšekov „angel molitve“ vodi. Pristopimo brez razločka vsi in pokazimo svetu, da Slomšekove misli so naše misli, njegove načela naše načela, da njegov značaj in njegov duh ostane Slovincem potokazna zvezda za vse čase! Pokazimo svetu, da smo vredni in sposobni, da kakor narod živimo, se kakor narod čutimo in kakor narod v kolo ravnopravnih narodov stopimo!

Živla na veke slava in spomin Slomšekov!

Odbor za Slomšekov spominek.

Kratek poduk od sedanjega sv. leta.

III.

Trobi s trobento ob času sprave po vsi vaši deželi. 3. Moz. 25, 9.

Ali je kaka enakost med evangeljem poslednje binokostne in perve adventne nedelje in med sv. letom?

Med sv. letom, ki ga zdaj obhajamo in tema evangelijema je marsiktera enakost. Sv. leto se je namreč že pri Izraelcih kakor tudi zdaj oklicevalo z nekako slovesnostjo in častitljivim šumom, kakor Mozes piše: „Trobi s trobento ... po vsi deželi;“ tudi sveta evangelija napovedujeta, kakošen hrup bo ob koncu vesoljnosti, ko se bo svet podiral in nebeške moči gibale. Izraelci so v sv. letu ljudstvo k spravi klicali: „Trobi s trobento ob času sprave;“ tudi ss. evangelija od poslednje sodbe kakor mogočna trobenta serca pretresujeta in ljudstva resno k pokori budita.

Ali je tudi kak razložek?

Razložek je pa ta: Sveta evangelija govori le od strašnih reči: sv. leto pa je ob enem čas veselja, bi djal, nekake svete častitljivosti in srečnega godovanja, ki ga Cerkev obhaja zavoljo spreobrnjenja toliko svojih otrok. Ako je bil že evangeljski oče tolikanj vesel, ker je bil enega zgubljenega sina zopet našel, koliko bolj vesela je se le mati katoliška Cerkev, ktera v svetem letu tolike množice zgubljenih sinov in zgubljenih hčer zopet najde! To veselje v sv. letu ni le samo na zemlji, temuč seže tudi gori v nebo; zakaj dobrotljivi Zveličar sam pripoveduje, da je „veselje v nebesih zavoljo grešnika, kateri se spokori;“ koliko večji bo tedaj veselje zavoljo grešnikov in grešnic, kateri se spokore! Tako drage so solze spokornikov in spokornic, da se na zemlji zbirajo zato, da v nebesih plačilo zadobe, in tolika je njih moč, da tudi angele v nebesih gine. (Bossuet.)

Kristjanje, grešniki, grešnice! ali hočete sebi napraviti to srečo, angelom in izvoljenim v nebesih pa to veselje? Dobro obrnite sv. leto, ne zamudite njegovih milost, in zgodilo se bo to. V ta namen pa, da bi bili k temu še bolj spodbujeni, in da bi bolj na tanko vedili, kako je treba vse opraviti, naj se vam v naslednjem premišljevanji pojasni: 1. Kako imeniten je ta čas, in 2. kaj tirja od nas. (Veči del poleg. Bourdalouve-a.)

I. Slišali ste že, kako imenitno in častitljivo je bilo sveto leto v stari zavezi, zlasti zato, ker je vse zopet svojo prostost doseglo; vsak je dobil nazaj svoje posestvo in premoženje, vsi dolgovci so se odpustili, vsi sužnji rešili, — vse pa zato, ker bilo je sveto leto. kakor pravi sv. pismo. Kolikor pa je bilo častitljivo to sveto leto stare zaveze, je bilo vendar le podoba sv. leta v novi zavezi, ker tukaj še le se pravi dolgovci odpušajo, namreč greh in z grehom zaslužene kazni: — se pravo premoženje — gnada Božja — povrača: — tukaj še le se rešujejo pravi sužnji, namreč kristjanje, ki zdihujejo v satanovi sužnosti, in dopuščajo se zopet k prostosti otrok Božjih. Blagor mu torej, kdor ga v pravem kersanskem duhu obhaja!

Pa utegne kdo reči: sej take dobrote in odpustki se delé tudi ob družih časih, ne le samo v sv. letu. — To je res; pa je vendar velik razložek. Pri svetem letu so nekatere okolišine, ki jih ni pri družih popolnoma odpustkih in enacih svetih časih in ktere torej sveto leto delajo posebno častitljivo in imenitno.

Odpustek sv. leta je prvič veliko slovesniši kakor drugi odpustki. Iz središa kersanstva, iz Rima se razlega glas v kakih posebnih zadevah in doni okrog in okrog po zemlji. Ni ga zvoná, da bi imel taki glas, ni ga kralja, da bi njegova oblast tako deleč segla. Po vsem svetu se prično imenitne, presvete opravila s posebno prazničnostjo, ktero zvonovi po vsih kersansko-katoliških cerkvah, cerkveni ogovori, molitve v zbranih množicah napovedujejo. Povzdiguje se vsako verno serce, vesti grešnikov se gibljejo, pobožnost se vnema, spokorniki išejo spovednic na trume, vsak veren kristjan gleda, kako bi se velikih milost sv. leta vdeležil.

Sveto leto je drugič častitljivi od družih časov, ker ima pred njimi velike prednosti zato, ko ljubijoča mati sv. Cerkev deli večí milosti v takem svetem času svojim otrokom. Ob takem času ni treba posebnim in velikim grešnikom posebnih spovednikov iskati, ker vsak spovednik zamore odvezati vsacega pobiljšanega in spokornega grešnika od vsih in vsakterih grehov, skorej vsih cerkvenih prideržanj in posebnih kazen ali cenzur, in večí del vse obljube, ktere se težko spolnujejo, v druge opravila spremeniti. Nobe-

nemu spokornemu grešniku se tedaj ni treba ustrašiti in bati, če ima tudi velike grehe in hudobije; samo da je skesan in hoče pokoro delati, pomaga se mu z ne pretežkim trudom.

Sveto leto je dvojno, navadno in posebno; navadno vsacih 25 let, posebno pa le v kakih velicih silah in potrebah.

Posebno sveto leto se tedaj napoveduje v velikih silah in potrebah svete Cerkve ali njenih otrok, zunaj vsacega pet in dvajsetega leta, ktero je vselej navadno sveto leto. Torej namestnik Kristusov tudi ob takem času odpre v večí obilnosti zaklade svete Cerkve, da bi se vsi očistili, se jih vsi vdeležili, in vsi greha očišeni potem k božjemu sedežu svoje opravičene roke stegovali in Bogá z veliko silo prosili, da naj se usmili svoje preganjane in stiskane Cerkve in njenih otrok na zemlji in naj ji milostno pomaga.

Tako posebno sv. leto je ravno zdaj. Sprejmimo tedaj s hvaležnim sercem čas milosti, podverzimo se vsemu, kar od nas sveto leto tirja, očistimo se vsi svojih grehov, vterdimo se z nebeško Mano pri mizi Gospodovi, in potem poklekujmo pred altarja Gospodove in stegujmo svoje očisene roke in serca k Gospodu nebes in zemlje, da naj bi se usmilil prvoboge svoje Cerkve, ker ona je današnje dni in pa ravno zdaj v velikih stiskah. Izmed vsih katoliških vladarjev zunaj našega cesarja Cerkev skorej nobenega pravega prijatla več nima. Napoleon jemlje svoje vojaštvo iz Rimskega, dasiravno pravi, da hoče Rim in sv. Očeta braniti: prežé pa že na vsih straneh sovražniki, kako in kdaj bi sedež sv. Očeta zase popropali in napravili naj večí zbehanje v sveti Cerkvi, ako bi bilo mogoče. Frajmavrarji in drugi sovražniki spodkopujejo vero in katoliško Cerkev ter razširjajo krivoverstvo in nejevero, kjer koli morejo in kakor koli jim je prilika. Dobro znano je tudi, koliko lastnih otrok matere kat. Cerkve je nezvestih, hudo zagrešenih, ali tudi popolnoma nevernih. Le na pravo spreobrnjenje in gorečo molitev vernikov je upati, da se bo Bog usmilil in razkadil naklepe hudobnežev.

Sprejmimo pa tudi sveto leto s hvaležnostjo in vdeležimo se njegovih milost in odpustkov zato, ker smo sami grešniki; sej odpustek je visočina Božjega usmiljenja, on naše opravičenje stori popolnoma, on je doveršenje naše pokore; je pomoč, ki jo nam Bog ponudi, da bi zamogli z njó popolnoma spravo doseči. Tega odpustka se zamoremo vdeležiti potem, ko smo v zakramentu sv. pokore rešeni večnih kazen. In kolika je ta dobrota! Ako bi kak angel Gospodov pogubljenemu naznanil, da mu je dano odpusjenje njegovih večnih kazen, kolika bi bila njegova hvaležnost, koliko veselje! Mi smo grešniki: kdo vé, če ni marsikteri bolj zagrešen, kakor je bilo veliko njih, ki so že pogubljeni; če se pa takemu se milost ponuja, ali ni to nekaj tacega, bi djal, kakor ko bi bila pogubljenemu zopet milost na ponudbo? Kolik dobiček tedaj je za tacega velicega grešnika, ki zamore s tako majhnim trudom toliki nesreči oditi! Ali ni tedaj vsega prizadevanja vredno, se res z Bogom spraviti in zraven tega še odpustkov sv. leta vdeležiti se?

II. Kaj pa je storiti, da se tolicih dobrot res vdeležimo? Dvé reči se tirjate, 1) v stanu gnade Božje biti, in 2) spolniti dela, ktere so od namestnika Kristusovega za pridobljenje odpustkov zapovedane.

1. Kdor želi odpustke zadobiti, mora biti v stanu milosti Božje, zakaj odpustek je dobrota, ki se ne deli nikomur drugim, kakor le samo pravičnim in prijatlom Božjim. Cerkev vabi grešnike k odpustkom, dodeb pa jih le samo spreobrnjenim in z Bogom

spravljanim; nespokorni so izločeni od te dobrote. Ako je kateri tedaj med takimi zagrešenimi, naj se spove in preoberne, ali pa bo prazen šel od tako bogatega zaklada, ko drugi ravno zdaj v toliki obilnosti in s toliko gorečnostjo zajemajo iz njega.

Iz ravno tega pa, ko mora človek za dosego odpustkov v gnadi Božji biti, se to le izhaja: a) Da se mora vsakemu grehu odpovedati; zakaj gnada in greh se nikoli ne zedinjata in ne strinjata, ter ne moreta skupaj prebivati. Čisto, odkritoserčno, djansko se mora človek grehu odpovedati, da bo dosegel popolno milost pri Bogu, kar je ravno odpustek kazen po odpustnem grehu. b) Ker se je za pridobljenje odpustka treba vsakemu grehu odpovedati, torej je tudi le en sam smertni greh zadosten zadržek, da se odpustek ne dobi: pa še več: tudi ako je človek kakemu odpustljivemu grehu vedoma in radovoljno vdan, je zadosti velik zadržek tudi to, da se ne more odpustka v vsi njegovih obširnosti vdeležiti, — saj za tisti odpustljivi greh ga ne more zadobiti, kateremu je še vdan in ga torej njegov madež osenčuje. c) Tretji nasledek je, da mora človek, kateri želi odpustek zadobiti, biti v resnici skesan in spokornega duha, ker v papeževem pismu so za res skesanim in spokornim (vere contritis et poenitentibus) dovoljeni odpustki. Vsak tedaj naj se potruži in prizadeva, da bo res v takem stanu, namreč: se vsakemu grehu odpovedal, da bo tudi brez nagnjenja do odpustljivega greha, in v resnici spokornega srca; potlej naj zaupa, da se bo obilno razlila v njegovo srce vsa milost svetega leta. Vediti pa je v ta namen, da pravi spokorniki so tisti, ki niso s tem zadovoljni, da bi le samo greh objokovali, temuč kateri tudi njegov izvir odpravijo, priložnost zapuste, pohujšanje popravljajo, škodo povračajo, obrekovanja preklicujejo, se s sovražniki sprizajzajo, in vsega poišejo, kar je zmožno njih dušo ozdraviti in jo olepšati s čistim oblačilom Božje milosti. To so dokazi pravega kesanja in tudi neogibljivi pogoji, da se odpustek sv. leta zadobi. Péklo bo tiste, ki čas milosti zamudé, in se ne pečajo za njegove zaklade; péklo pa tudi tiste, kateri so se le na pol pripravili, ali pa so pripravljali se omagali.

2) Da pa odpustek res zadobiš, ni še vse spolnjeno s tem, da si v stanu gnade; spolniti je treba tudi od sv. Očeta papeža naložene dela. Ko bi le eno samo teh del ne bilo opravljeno, bi zgubil vso pravico do odpustka. Opraviti se morajo te reči ob določnem času (ne predeleč narazen), ker tako z zvezo med seboj več moči dobé; opraviti se morajo v duhu pokore, ker so res spokorne dela in pa namestovanja se za večji zaslužene pokorila.

Ktere so te opravila svetega leta in kako naj se verstijo, da bodo sad rodile? Te-le so:

Pervič, začni zapovedane dobre dela s spovedjo, da bodo potlej druge, ktere jim nasledvajo, tolikanj bolj zaslužljive, zadostivne, svete in Bogu dopadljive. Opravi pa to spoved s tako skerblijivostjo in skesanjem, kakor ko bi bila poslednja tvojega življenja; zakaj moč odpustka sv. leta nas ima v taki stan postaviti, da precej pridemo pred Božje obličje, ko bi po zadobljenem odpustku kar nanagloma umerli. Spovej se svojih grehov tako, da bo spovednik precej vedil, pri čim da si, in da te ne bo potreba veliko izpraševati, ker zdaj imajo spovedniki veliko opraviti in močno napčno dela, kdor jih z nepotrebni reči terpinči, ali pa svoje grehe le samo malo omeni, tako da spovednik še dokaj časa potrebuje, preden njegov dušni staa zvé in spoznati zamore. Očitno spoved hitro in ob kratkem obmoli, precej potlej sam od sebe povej, kdaj si bil zadnjič pri spovedi in pa če si bil

opravil. Če nisi bil opravil, povej, kdaj si bil na zadnjokrat opravil, potem se hitro spovej od svoje naj zadnje spovedi in potlej urno ponovi tudi poprejšnje do tistega časa, od kar nisi bil vredno odvezan. Pri grešnih navadah ali zavezah vselej povej, koliko časa so terpele, in pri večih grehih vselej številu pristavi, kolikor in kakor ga veš. Če je treba dolge spovedi, povej spovedniku, zakaj in koliko časa nazaj se ti zdi potrebna, in pri taki spovedi na to glej, da velike grehe in hude navade bolj natanko po številu in okolišinah razložiš, manjši reči pa le ob kratkem počéz zaznamnjaš. Da sam sebe in spovednika ne motiš, povej mu naravnost in odkritoserčno, čo imaš res voljo se poboljšati in ne več grešiti; ne pa, da bi čencal: „ne vem, ali bom opustil to in to, ali ne?“ Taki nima pravega kesanja in sklepa se poboljšati in njegova spoved je brez sadu. Opravi tedaj spoved dobro, da greš vmirjen in poboljšan od spovednice.

Drugič, daj ubogajme in tako plačaj davek živim udom Jezusa Kristusa, ktereга ljubezen naklada. Razpis sv. Očeta ne določuje, koliko naj kdo dá; ti pa daj po svojem stanu in pa po obilnosti in velikosti svojih grehov; zakaj po besedah Zveličarjevih mora tisti več ljubiti, kateremu se več odpusti, in torej tudi več dati, pravi neki imeniten pridigar.

Tretjič, posti se trikrat, pa ne tako da bi nekaj posta opravil v enem, nekaj v drugem tednu; ampak v ravno tistem tednu trikrat, namreč v sredo, v petek in saboto. Post ima veliko moč, kar se je vidilo pri Nivljanih, in prerok opominjajoč ljudstvo Božje k zderznosti in postu pravi: kdo vé, če se ne bo Gospod k vam obrnil in, ginjen z vašim postom, vam odpustil?

Četrtič, obiši z gorečnostjo cerkev (kakor je odkazano) počastit marternike, katerih svetinje so tam hranjene in molit v papežev namen za povišanje sv. Cerkve, za ponižanje njenih sovražnikov, za edinost kersanskih poglavarjev, za spreobrnjenje nejevernikov, grešnikov, zatrenje krivoverstva in razkolništva itd. Moli pa tudi sploh obilniši in gorečniši v tem času, ker „to je prijetni čas, so dnevi zveličanja.“

Poslednjič skleni s svetim Obhajilom, pri katerem Jezus Kristus sam k nam pride, v nas stanuje, za nas milosti prosi po svojem človeštvu pred sedežem Očetovim. Nič pa ni zadržka, da sv. Obhajilo precej po spovedi opraviš, kakor je sploh navada; ne obiskovanja cerkev in ne posti se ne dajo lahko vmes opraviti.

Oh kristjanje, kako majhne in lahke so te opravila, kako velike in imenitne pa dobrote in milosti, ki se zamorejo z njimi pridobiti. Marsikteri bravcev je morebiti veliko let v velikih grehih živel — v krivicah, preklinjevanji, sovraštvu, ognjeni poželjivosti, — skorej kakor pravi nejevernik. Pred nobenim drugim sodnikom bi ne našel upanja, prizanesenja in milosti; pred stolom Božjega usmiljenja pa se zamore vse svoje teže in butare znebiti, ki ga tisi, samo če hoče. Ali bi ne bil nespameten, o kristjan, ki imaš ne mara pekel zaslužen in noben večer brez skerbi ne zaspiš, — ali bi ne bil nespameten, ko bi si svetega leta v svoje zveličanje ne obrnil ter bi rajši še dalje ostal tolik nesrečen suženj greha!

Kako močna je gnada Božja, naj vam pojasni, kar se je godilo v Kolonii na Nemskem. Pred 12 leti je bil v to mesto prišel mlad anglež, učenik na visoki šoli v Cambridge (Kembridžu) in bogoslovec anglikanske cerkve. V cerkvi sv. Ursule vidi ostanke te svetnice in zaničljivo praša čuvaja. „Kje je pa steklenica z egiptovsko temo? — Toda, človek sodi, Bog dosodi, in resnica je močnejši kakor angleska ali ktera

koli prevzetnost. V začetku unega mesca (vinotoka) tega leta pride ravno tisti anglež v drugič v Kolonijo, pa ne več kot učenik na visoki šoli, in tudi ne ko krivoverski pridigar, ampak kakor katolišk duhoven, in prosi privoljenja, da bi smel v tako imenovani zlati kamri pred svetinjami sv. Ursule sv. mašo brati v popravo za poprejšnji greh. Ni bilo po prvem obiskovanju minulo še dve leti ne, se spreoberne uni bogoslov h katoliški veri, odide v Rim, od koder se je rez poltretje leto vernil kakor duhoven in zdaj v Londonu služi kakor goreč delavec v Kristusovem vinogradu, v kterega se je vernil, če tudi že nekoliko poznejši uro. (Kat. list.)

Tudi ti, o grešnik, se poverni v vinograd Gospodov delat in se potit za svoje zveličanje, če je tudi že morebiti deveta, ali celo enajsta ura, da ne prideš kakor velik grešnik v roke večnemu Sodniku, od kterega pravi sv. Pavel, da je strašno pasti v roke živega Boga. (Hebr. 10, 31.)

Sveti advent.

Advent je latinska beseda in pomeni po našem „prihod.“ Adventni čas terpi cele štiri nedelje, kar nas, kakor sv. Anton Padvaški pravi, četrtega prihoda Jezusovega spominja. Pervokrat je prišel Jezus Kristus v mesu, kakor sv. Janez evangelist piše: „In beseda je meso postala, in je med nami prebivala (in smo vidili njeno čast, kakor čast edinorojenega od Očeta), polna milosti in resnice.“ (Jan. 1, 14.)

Drugokrat je Jezus Kristus prišel z gnado sv. Duha v naše serca, kakor sam pravi: „Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval; in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala.“ (Jan. 14. 23.) „Glej, stojim pri vratih in terkam: ako kdo sliši moj glas, in meni duri odpre, pojdem k njemu noter, in bom z njim večerjal in on z menoj.“ (Skriv. raz. 3. 20.)

Tretjokrat pride Jezus Kristus pri smerti vsakega človeka. Od tega prihoda Gospodovega pravi sv. apostelj Jakop: „Glej, sodnik stoji pred durmi;“ in Gospod sam nas opominja, da naj vedno v skerbi imamo ta prihod, rekoč: „Čujte, zakaj ne veste, katero uro bo vaš Gospod prišel. To pa vedite, da, ko bi hišni gospodar vedil, katero uro bo tat prišel, bi gotovo čul, in bi ne pustil podkopati svoje hiše.“ (Mat. 24. 42.) „Bodite pripravljeni, čujte in molite, zakaj ne veste, kdaj čas pride. Je ravno, kakor s človekom, ki gre na daljno pot, in svojo hišo zapusti, in dá svojim hlapcem oblast, da opravljajo vsaki svoje delo, in zapové vratarju, da naj čuje. Čujte tedaj (ker ne veste, kedaj bo hišni gospodar prišel, ali zvečer, ali o polnoči, ali o petelinovem petji, ali o ranem jutru): da pridite iz nenada, vas ne najde spijočih. Kar pa vam pravim, pravim vsem: Čujte.“ (Mark. 13. 33.)

Šterto in zadnjokrat bo Jezus Kristus prišel v dan poslednje sodbe, ob koncu sveta sodit žive in mertve: „In tedaj bodo vidili Sinú človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo.“ (Luk. 21. 27.) Zategavoljo tudi se bere prvo adventno nedeljo evangelij od poslednje sodbe.

Na ta čveterni prihod Sinu božjega se nam je sv. adventni čas pripravljati; in sicer na prvi prihod z zatiranjem samega sebe, da bo serce od vsih posvetnih reči ločeno in potem le po nebeških hrepenelo, in da bo mir Božji, od angeljev oznanovan in nam toliko potreben, tudi v naše serca prišel, in jih z upanjem in svetim veseljem napolnil.

Na drugi prihod Gospodov se nam je pripravljati s pravim skesanjem ali grevengo in zvesto molitvijo. Grevenga bo nas naših prejšnjih hudobij očistila, molitev pa naše siromaštvo in uboštvo razodevala, in v našem sercu iskrene želje po milosti Božji obudila, — kar je prvi začetek, da se nje deležne storimo.

Na tretji prihod Jezusov se pripravljaje moramo svojo

dušo posvečevati, dobre dela doverševati in jo z raznimi čednostmi bogatiti, da enkrat blizo smerti ne bo trepetala, temuč z zaupanjem pred Sodnika stopila in krono zveličanja prejela.

Naj boljše pripravljanje na šterti in zadnji prihod Gospodov pa je tá: ako z dušo ob enem tudi telo posvečujemo, in ga kakor živi tempelj sv. Duha vsega grešnega gnjusa varujemo, da zamore enkrat, ko ga bo angeljeva trobenta iz groba klicala, s častjo vstati, čistemu solncu enako, in z dušo zopet in na večno zedinjeno s Sodnikom svetá iti v kraljestvo nebeškega Očeta.

Prizadevaj si, ljuba kersanska duša, se tako na čveterni prihod Jezusov pripraviti; posebno zdaj, ko pridejo zopet sveti dnevi, o kterih Gospod Bog dosti obilniše svojo gnado na nas lije, naj bi vsi otroci Božji postali po njegovem Sinu, ki je kot slabo Dete k nam prišel! —

Juri Pavalec.

Nektere čertice

iz premišljevanja novega mašnika misijonarja pred novo mašo.

Gospod je moj delež, po Njegovi milosti sem, kar sem! Zvolil je ravno mene revnega, nevrednega grešnika izmed tisučerih za Svojega apostelja, in delavca v vinogradu Svojega kraljestva na zemlji. Ponižno se tedaj veržem na kolena pred veličastvo in visokost Njegovega trona, ter kličem: O Bog nevidni! O Bitje neskončno popolnoma, o sv. Trojica nezapopadljiva! daj mi, ki sem prah in pepel, daj mi svojo milost, da se Ti vredno zahvalim in krepko neomahljivo nosim jarem, ki si mi ga naložil. O naj večja Dobrota! vem in spoznam, da nikakor nisem v stanu serčne hvaležnosti tako izreči, tako občutiti, kakor se za Tvojo Svetost spodobi. Nisem tega v stanu, ker ni še v sercu popolnoma čiste, goreče ljubezni do Tebe, ker le ona oživi prave, svete občutljeje Tebe vredne hvaležnosti, kakor veter oživlja ogel, ki bi sicer le motno tlel, in hitro ugasnil. Daj mi tedaj milost, o Gospod, da Te, ki si me izvolil za Svojega namestnika, ljubim iz celega svojega serca, iz vse svoje duše in pameti, iz vse svoje moči. O kolikokrat sem Ti bil nezvesta, nepokorna ovčica; kolikokrat nisem slušal Tvojega milega glasa; kolikokrat se iz Tvoje sladke pače odmikal in si v šumu posvetnih veselic iskal počitka in zadovoljnosti, ne misleč, koliko sladkega, koristnega dušnega živeža bi si bil lahko tisti čas nabral, ki sem ga po taki poti zgubil. Vedno si me vodil po srečnih potih, o preljubi Gospod! ali kolikokrat se sem izmikal Tvoji roki; pa vender Tvoja ljubezen do mene ni jenjala. Pripeljal si me nevrednega celó do altarja, da bi jaz revni grešnik Tebe svojega Stvarnika, Zveličarja in Sodnika Vsegamogočnemu nebeškemu Očetu daroval. O neizmerno morje milosti in ljubezni! kerubini in serafini in vsi angeljski kori trepečejo pred altarjem ter s perutmi zakrivajo svoje obraze pred Tvojim svetim obličjem; in mene grešno stvar si izvolil, da naj Te darujem za žive in mertve Tvojemu nebeškemu Očetu. Vender, ker Ti hočes, neomadeževano Jaguje, pristopim danes pervokrat trepetaje pred Tvoj svetim altar. O Gospod, očisti moje serce, da se bo svetilo ko solnce, zasádi v njega cvetlice vsih čednost in okinčaj ga posebno z lilijami, ker čisto nebeško Jaguje se hoče med lilijami pasti. Svet, presvet stan si mi odločil, o Gospod; terde in težke so dolžnosti, ki si mi jih izročil; ali o Gospod, ki praviš: „moj jarem je sladek in moja butara je lahka.“ daj mi milost, da tega po Tvoji milosti sladkega jarma nikdar ne otresam, da to butaro vedno z veseljem nosim v Tvojo čast, in v svojo in svojih podložnih ovčic zveličanje. Izvolil si me, kakor aposteljne, ki si jim rekel, „pojditte po vsem svetu, učite vse narode itd.“ za oznanovavca Svojega sv. evangelija tu na tujem svetu, da obdelujem Tvoj vinograd tu med divjaki, ki jim dozdaš še ni prisvetila luč prave

vere. Ali, oj kako zarašen je pač ta kraj vinograda, gosto ternje zemljo pokriva; koliko težav, koliko nevarnost, koliko ovirkov delavca tu čaka! Preslab sem in nič ne premorem brez Tvoje svete gnade. Tedaj ponižno kličem: daj mi serčno in pravo živo ljubezen do zapuštenih sirot. Izlij sv. Duha nad-mé, da serčno stopim med neverne ljudstva, ter se ne bojim ne težav, ne zaničevanja, ne nevarnost, ne smerti; kakor so tudi aposteljni čversto in serčno šli po vsem svetu Tvoj sv. evangelj oznauovat, ko jih je bil bin-kostno nedeljo sv. Duh razsvetlil in poderdil. Nič se niso bali, akoravno si jim prerokoval, kako hudo se jim bo go-dilo, rekoč: Vi boste jokali in zdihovali, svet pa se bo veselil; vi boste žalovali, ali vaša žalost se bo v veselje spremenila. Te besede, — vaša žalost se bo v vese-lje spremenila, te besede so navdušile aposteljne, te navdušujejo tudi mene. Vém dobro, kaj čaka duhovna, po-sebno tu v Ameriki, kjer je malo dobrih katoličanov, veliko pa nevernikov, krivovercev in sovražnikov svete cerkve; ali mislim tudi, kaj Kristus obeta; — nanj in na Njegove aposteljne se tedaj oziram, kar je njim govoril, to veljá tudi meni in vsem duhovnom. „To sem vam naprej pove-dal,“ pravi Kristus dalje, „da najdete mir v meni (in mojih besedah), na svetu boste v stiskah živeli, pa zaupajte, jaz sem svet premagal! On je svet premagal in z Njegovo po-močjo ga bomo tudi mi premagali, sej je z nami do konca sveta. Na tronu Vsegamogočnega sedi, ter kliče posebno duhovne, svoje delavce in namestnike prijazno k sebi, rekoč: „Sin! glej jaz sem v nebesa šel, in sedim večno na des-nici Očeta. Sin vzdigni se tudi ti, vzemi si perute, kakor golobica ferči ven iz zemeljskih nižav. V hiši mojega Očeta je veliko prebivališ; eno mesto je pripravljeno tudi zate, pred tabo sem šel, da sem ti ta prostor pripravil; pridi tedaj, zvesti namestnik, pridi v moje veličastvo, jaz bom tvoje preveliko plačilo. Oj, kako sladko je pač počivati po dolgem in težkem delu; kako prijeten je bolniku mir tihega, sladkega spanja, ko bolečine odjenjajo. Vender, kaj je ta počitek, ta mir proti nebeškemu! Še senca ne; uni terpi le malo časa, ta pa večno; uni je nepopolnoma, ta pa naj popolnisi brez težav. Ako tedaj le nekoliko prevdariš ta nebeški počitek, to neizmerno sladkost rajskega veselja; ali niso vse posvetne težave, vse preganjanja in terpljenja nič v tvojih očéh? Ali ni tedaj res jarem duhovskega stanú, akoravno velik, vender sladak, in butara težkih dolžnost, lahka? Daj mi tedaj, o moj večni Bog! svojo gnado, da morem tako po svojih svetih dolžnostih živeti, da svet in njegove veselice zaničevaje le samo Tebe išem, Tebi zvesto služim in tako enkrat po časnem terpljenji v ne-beškem Jeruzalemu pred tvojim tronom s svojimi ovčicami vred, ki si mi jih izročil, veselo in veličastno zapojem Alelujo. — Amen.

Pijančeva smert.

(Dalje.)

Stopim bližej k postelji in velim, da naj molčé, ker hočem sam pri bolnem ostati in ga spovedati. Kmalo sem opravil, ker pred malo časom je bil ss. sakramente prejel. Akoravno so bili on in njegovi starši še pred nekimi mesci se v mojo faro naselili, so vender le pó-me poslali in ne po prejšnjega spovednika. Blagor mu, ker je bil tako dobro pripravljen; popolnoma je bil v voljo Božjo vdan in ni celo nič na svoje bolečine mislil, ampak le na tarnanje očetovo. Po spovedi me prosi, da naj očeta potolažim, kakor je že moč, in ga pregovorim, da bi vsaj to nesrečno pijačo po-pustil in svoje keršanske dolžnosti spolnoval, kakor se spo-dobi. Njegovo usmiljeno serce me je močno ginilo, ko sem vidil, da je tako skerben za prid svojega očeta na duši in telesu. Grem potem nekoliko k staršem, kateri so bili v drugi sobi tik bolnega. Očeta najdem na kolenih; boril se je z dušnimi britkostimi; viditi je bilo, da je obupal. Zjokal sem se vidivši, da tako korenjaški mož mora jokati. Pri-

zadevam si in poskušam ga umiriti in napraviti, da naj pijačo popusti in svoje grehe obžaluje, da se kdaj zveliča. Pa vse zastoj! Še bolj je žaloval. Povém mu tudi koristi dobro opravljene spovedi, ga zagotavljam, da mu bodo vsi grehi odpušeni, če se resnično poboljša, natanko spové in pokoro dela. Opravil sem bil toliko, da sem ga zapustil pri dobri in krotki volji. Kako je svojo obljubo spolnoval, bomo na-dalje vidili. Ko po stopnicah korakam, me pokliče hišnja gospodina k sebi, da bi vsaj ene trenutke z manoj govorila. Prileglo se mi je prav dobro, da sem se vsaj nekoliko opočil, ker te čudne reči so me bile zelo presunile in omamile. Prašam jo, kako se je ta nesreča pripetila, kdo in kaj je Simon? „Hudo mi je,“ visoko častitljivi gospod, „da moram reči, Simon je nesramen pijanec in dela s svojo dobro, po-terpežljivo in tiho ženo zelo neusmiljeno. Vse zapravi, kar zasluži, ona pa mora lakoto terpiti, — po pravici povém, že davnaj bi bila lakote umerla, ko bi sin ne bil za njo tako lepo in zvesto skerbel. Bog mu plačuj stoterokrat! Nocoj pozno v noč pride Simon ves pijan domú; najpred pobije vse posode, ktere je v roko dobil. Ko žena to vidi, ga začne prositi in jokati, da naj ne dela škode sam sebi in nji. Pa še bolj divjá; ko zverina rogovili in preklinja. Ker je pa žena le vedno jokala, popade jezno — nož in ji žuga, da jo zakolje, če ne bo tiho. Sin skoči materi pomagat in skuša očetu nož iztergati iz grozovitnih rok; ali — ne-srečni oče ga mu zasadi v persi, kakor ste vidili. Povém Vam, on zasluži obešen biti; pa zavoljo žene ne bo. Ona je le premirna in tiha. Naj bi bil on moj mož . . .

Vidil sem iz njenega govorjenja, da si ona nič dru-zega ne želi, kakor pijancu svojo zdraženo nejevoljo raz-zodeti. Drugi dan sem bolnika obiskal. Prav dobro je pre-tečeno noč spal. Odtekla kri je branila, da ni precej prisad pritisnil; tudi njegova terdna keršanska vera in poterpež-ljivost mu je bolečine močno polajšala. V enem tednu je bila smertna nevarnost memo, in čez mesec je že popolnoma zdrav prišel iz bolnišnice. Hodil je mladenec zaporedoma vsak mesec k spovedi; to je terpelo dve leti; oče pa samo enkrat. Kes je toliko dolg bil, kolikor strah. Ostal je po-prejšnji terdovratni grešnik, neobčutljiv in brezskrben za drugih britkosti, katerih je bil on kriv, pa zelo skerben, kako bi svoji živinski strasti stregel in peklenško žejo z ognjem pogasil. Skerb odsihdob mu ni bila druga kakor piti, razsajati, po žganjarajah se potikati in svojo poterpežljivo ženo mučiti in pretepati.

Vidil sem ga le včas, in še takrat se me je ogibal, kakor je mogel. Obleka mu je bila od dné do dné bolj prehujena, razcapana in umazana. Akoravno je žena nje-gove cunje vsak dan šivala, se on še zmenil ni za to. Kolikokrat je solze točila vpricho razuzdanega moža, koliko-krat na skrivnem jokala! Terdovratnega moža to ni nič ganilo, temuč le še zmiraj je iskal priložnosti, da bi se še navad-nega svojega strupa napil, se uživil ter potem ložej svoje grozovitosti skazoval zoper svojo ženo.*) Z vedno razuz-danostjo je tako zabredel, da se ni bal ne Boga in ne ljudi. O naj bi vidili v njegovo serce, kaj se je godilo v njem! Pekoča in zadušljiva vest težkih grehov, vedno toženje samega sebe zavoljo zatertega upanja, misel na sodbo, — če tudi poredkoma, pa takrat bolj mučivna. To so trije prebivalci v sercu vsacega pijanca, divji šipavci (škorpijoni), kateri neprenehoma serce grizejo. Taki pijanec že tukaj na zemlji čuti nekoliko muk, ktere ga čakajo v strašnih večnih temnicah na unem svetu, in katerim, gnan od peklenških hudob in od hude zavesti, bičan naproti hiti.

Horje pijancu! Ako so angelci zmožni jokati, objokujejo gotovo njega in njegovo lahkomišljeno pogubo neumerjoče

*) Ravno tacih pijancev je še zmiraj prav veliko, ki z ženami neusmiljeno delajo, da je groza, in razsajajo kakor rogata zi-vina. Vsi ti ne ranijo le samo telesa, ampak tudi dušo, ker kolnejo, da je strah, otroke in deržino pohujšujejo.

duše. — Oh! ali ni več upanja ga pijančevanja odvaditi, peklenške suznosti oprostiti? Čuj! Slišiš li v samotni in temni noči gorečo molitev matere in otrok, ki trepečejo britkosti, pa vender s hrepenjem pričakujejo pijanega očeta? Tresejo se mraza in lakote, ali vender le serčno molijo in ne nehajo, da njih molitev pred nebeški prestol predero skozi oblake. Ktera molitev je gorečnija, ktera priserčniša in stanovitnija, kakor ta? Ali oh! na vso roso nebeške milosti se serce noče omečiti, volja se noče upregnuti, grešnik noče milosti! Sad molitve se oberne drugam.

Vernimo se k povesti nazaj. — Tri leta pretečejo in — tudi mladi Simon je nehal k spovedi hoditi. Čez nekaj malo časa sem ga sel obiskat, kjer je stanoval, ker mislil sem, da je morebiti bolan. In res je bilo tako. Od tistega časa je vedno bolehal, ko je bil ranjen; verh tega je tudi čez moč delal, da je mogel dobri materi pomagati, kakor pred boleznijo. Premrazil se je bil in bolezen se je povernila, ker ni bil zadosti pazen. Opravljal je težke dela v železnicah. Mati ga je večkrat zavračevala, da naj ne hodi, naj se rajši vleže in vsaj en dan počije; pa ni hotel. Nasledek je bil, da je jel močno bolehati, kri se mu iz pljuč udere, in bil je zopet na smertni postelji. Obiskal sem ga vsak dan. Terpel je neizrečeno veliko, prenašal pa težave in bolečine z ginljivo poterpežljivostjo, vdanostjo in z viteško stanovitnostjo.

Voljno in, menim, dobro je umerl. Ko sem njegovo truplo na odru premišljeval, sem mu bil skoraj nevošljiv. Z britkim obrazom je stermela uboga mati na merzlega merliča. Duša — menim in upam — je v nebesih. Njegova zadnja molitev je bila za spreobrnjenje nesrečnega očeta. Kje pa je oče bil tisto uro, ko je dobri sin umiral? Pijan in neverdjan je ležal v stražnici! — Ne mudimo se dalje pri žalostni materi, ker ves sem oslabljen in omamljen pri tej prigodbi, akoravno sem vajen vsaktere britkosti prenašati. Njen otrok. — nje edini otrok, njena podpora v starosti je na mertvaškem odru! Tolažilo v težavah je odmaknjeno. Nje varh in srednik med njo in grozovitostjo brezbožnega moža — je vzét! Mertev... mertev! Sama je ostala, sreča jo je zapustila. V mescu dni so ji lasje osiveli, ko srebro so bili beli od žalosti in britkosti, ki so jo obdajale po noči in po dnevi. Samo eno tolažilo ji je ostalo, ktero ji je grenkoto polajševalo. To tolažilo je bila terdna vera in vdanost v voljo Božjo, ktereга neskončna modrost in previdnost vse dobro spelje in doverši tistim, ki Njega ljubijo.

Nje edina skerb je bila: tako živeti, da bi vredna bila enkrat svojega Sina v nebesih zopet viditi. Pogosto sem jo obiskoval. Neke moje znanke, dobrotne gospé so ji vsak mesec milošnjo dajale in pa toliko, da se je lahko preživila in pošteno oblačila. Ker pa preveliko žalovanje nikoli dobrega ne stori, je jela uboga zapušena žena bolehati. Večkrat, akoravno nisem bil nje spovednik, sem jo tolažil in učil, da naj vse voljno preterpi. Enega dne jo nagovorim, da naj mi svoje poprejšnje življenje razodene in pa tudi svojega moža, in kako da se je v to pregreho in strast pogreznil. Pripovedovala je tako-le. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za sv. Advent in božične praznike je Gregor Rihar mlajši za čé. gg. duhovne, učenike in orglavce, pevce in pevke dal na svitlo en zvezek Riharjevih se ne natisnjenih napevov. Naj bi se pač s temi, čednimi pesmami spodrinilo marsikaj neprimernih pesem z napevi vred, ki se se tu pa tam nahajajo in so brez pravega cerkvenega duha, in nadomestovale naj bi se s pričujočimi, ki so s prav cerkvenim duhom obdarjene. Ta zvezek obsega 8 maš — pred Bogom poklekujemo), 1 adventno, 2 božični, 1 od sv. obhajila in 1 za sv. blagoslov, ki se lahko namesti „Tantum ergo“ poje, kakor je že v zvezku naznačeno. (Dobiva se od S. t. m. pri sestri ranje. g. Riharja

in tudi pri Kremzarju, pri katerih se tudi še poprejšnji natisnjeni napevi dobivajo.) — h—. Znani „Jezičnik“ (pomenki o slovenskem pisanji) se je zopet namnožil za III zvezek, ki na 5 polah obsega 50 mičnih pogovorov o slovenskem jeziku v naj različnijih ozirih; n. pr.: IX pogovor: Slediti, dalje — konec, sledi. X Pitati, pytati, pitomice. XXVI Konj — lošad, zob-i, prednost kranjsk. jezika. XXIX Po-sel, val-pot-vavpet, šraj, šraj-ati itd. Te posebno mične knjizice II in III zvezek se dobiva pri gosp. pisavcu Jož. Marnu (vsak zvezek po 50 kr.), pa tudi pri knjigarjih (po 60 kr.). Priporočen bodi slehernemu, kdor gre po poti: od kranjske „špraha“ do „slovenskega jezika.“ — Gosp. učitelj Andrej Praprotnik je dal za leto 1866 na svitlo prav pripraven žepni koledarček „Palček“, ki je raben tudi zavoljo vmesnih praznih listov za opombice, in mičen zavoljo razlaganja imén na koncu. — Uni teden so gimnazijalci skupaj obiskovaje cerkve obhajali sv. leto; ta teden pa realci ravno tako. —

Iz Ljubljane. Kaze se, da bodo od prihodnjega leta na Dunaju imeli tudi Slovenje (Slovani) svoj vsakdanj političen dnevnik. Dosedanji tedenski list „Zukunft“ namreč namerja v dnevnik spremeniti se. Delati ima namenjeno na historično-federalistični podlagi, kakor dosihdob, to je, poganjal se bo, da bi se v duhu oktobrove diplome vse avstrijske dezele v lepo edinost spravile, da bi posamezne dezele svoje stare pravice ohranile, imele svoje deželno zboro z ozirom na narodnost, več samosvojnosti v postavodaji in vladi; boril se bode za dosego ravnopravnosti, za samopravo vsih cerkev, ktere so priznane v cesarstvu itd. Izdajatelj tega lista je g. Julij pl. Delpiny, vrednik pa Kranjec g. Lor. Leskovec. Veljal bo ta časnik 16 gld. na leto, za četer leti tedaj 4, in za mesec 1 gld. 30 kr. — Resnica je, da ta časnik se obnaša moško, poganja se resno, čvrsto in postavno za pravice Slovenov; kolikor smo brali, napadov na cerkev in njene naprave nismo v njem našli; za prazne šušmarije nima prostora. Slovenje in njih pravice, to je njegovo glasilo. Utegnile bi okó kaliti vernemu katoličanu sem ter tje kake prenapetosti drugovercev v oziru katoličanstva, ker list dobiva mnogo dopisov od nezedinjenih grekov od juga in iz Rusije, od luteranov iz Ogerskega itd., ki se vroče poganjajo vsak za svoje. Zanašati pa se je, da bode previdno vredništvo ravnalo tudi v tacih zadevah modro in prevdarno. Sicer pa želimo katoliški Sloveni, da bi se v narodnih rečeh, kadar je graje treba, grajale le bolj napake moško in spodobno, osebam pa se prizanašalo, kar je le mogoče. To je kersanska pot, in s tem se več doseže za dobro reč, kakor pa z betom in želčem. Slovanski časniki naj bi ne posnemali tistih, ki sejejo zdražbo med narode, ampak take, ki jih zedinjajo in sprijaznujejo po poti kersanstva in pravice. Želimo torej, naj bode dnevnik „Zukunft“ močna bramba Slovenom za njih pravice, pa tudi prijazna luč, ki naj razsvetljuje pot k lepi prijaznosti raznih narodnost med seboj po kersanskem načelu; in tako bode gotovo imel veliko prijatlov in čitateljev, kar mu iz serca vošimo in želimo.

Iz Maribora. † (V zadevah Slomšekovega spominka. Prihodnje „Drobtinice.“) Med tem ko te verstice pišem, se tiska „poziv pomagati k stavbi spominka Slomšekovega,“ ki bode v nekterih dneh po vseh krajih slovenskih razposlan, kakor ga danes že „Danica,“ stara prijateljica Slomškova, razglašá. Blagoslovi Bog to početje, ki izvira iz blage želje, da se ohrani spomin moža „tako plemenitega značaja, rodoljuba tolikih zaslug, in škofa tako visokih čednost.“ — Na tem, kako Slovenci to veliko dolžnost do svojega le prerano zamerlega voditelja in očeta spolnimo, bode svet spoznal, koliko smo mi njih potemei vredni. Po dostojnem spominku Slomšku postavljenem bodedo vpricho vsega sveta dokazali, da so Slomškove „misli naše misli, njegove načela naše načela, njegov duh naš duh.“ Kdor pa svoje zametuje, njegz

kuje zaničuje. — Kar je denarjev ostalo od besede Slomšek v čast obhajauc, okoli 200 gld., je hranjeno v tukajšnji hranilnici, in tako bodo tudi vsi prihodnji darovi berž v hranilnici založeni, da nam iz istine prirašajo obresti. Od mesca do mesca se bodo zneski vkupno razglašali v „Danici“ (*), in po drugih slov. časnikih, ako dovolijo. Rok za prilago darov terpi do konca leta 1866. — Berž v prvi seji 12. listopada je sklenil opravični odbor, da se število odbornikov pomnoži, naj bi si veljavni možje zemlje slovenske pri tem prelepem početju prijazno v roke segli. Vsled tega so za odbornike izbrani vsi čč. gg. dekani lavantinske, ljubljanske, terzaške, goriške, in slovenskega dela koroške škofije. Pri gospodih dekanih posebno je srečno doverjenje tega početja, kajti oni bodo razposlali povabila po dekanijah, in kakor se stvar priporoča, tako poteka. Na dalje vsi vredniki slov. časnikov, katerih pomoči posebno potrebujemo; so pa tudi v mestih, kamor se naj ložje pomočki pošiljajo, ktere bodo gotovo radovoljno prejemale in jih odpošiljali. Ravno tako pervesedniki vseh slov. čitavnic, ki nam zamorejo veliko pripomoči k srečni izpeljavi te reči; in slednjič še nekteri drugi slov. veljaki, kateri bodo opravičnemu odboru stranoma s pobiranjem darov, stranoma s svojimi nasveti v tehniški izpeljavi za spominek pomagali. Bog daj srečo!

Letošnje „Drobtinice“, ki bodo pa še le v početku prihodnjega leta beli dan zagledale, se pridno tiskajo. Prinesle bodo v prvem razdelku izverstne govore misijonske Slomšekove, kakor tudi njih 2 misijonski pesmi z napevi vred. V razdelu življenjepismem bodeta med drugimi pokojni dekan Stojan, mili pisatelj slovenski, in Balant. Lepa cvetlica zemlje istrijske. Podoba bode Matere Božje Ruške, z obširnim popisom te toliko slavne nekdanje božje poti. —

Pri novi štifti so ustanovili karmelsko bratovščino, s katero so sklenjene velike dobrote. Po dovoljenji Pija IX 22. rožnika 1865 imajo vse ss. maše za mertvega uda karm. bratovščine pravico privilegirane altarja.

Iz St. Grada. ✎ Mnogo bi Vam danes pisati zamogel, pa ostati hočem le pri dveh rečeh. Mlado naše vseučiliše je v sredo 15. t. m. svojo godovino obhajalo; pa svečanost ni bila primerna prazniku, kar bi se pač želeti smelo. Veliko se je o tem poprej že govorilo, ali ko je čas prišel, se je prav malo storilo. Napovedan je bil občni zbor, v katerem naj se določi, ali se godovina vseučiliša obhaja s „komerzom“, ali kako drugače. Silno viharen je bil ta zbor, in kakšen je bil sad njegov? Dve stranki ste se naredile, katerih vsaka je svojo terdila. Ena bila je za komerz, druga, da naj se sijajno obhaja. Zmagala je prva stranka z 2 glasovoma, kar bi se gotovo ne bilo zgodilo, ako bi se bilo bolj parlamentarično ravnalo. Slovani in Lahi bili so zoper komerz, in deputacija je prav tehtne vzroke pri rektorju navedla, daj naj se overže sklep godovino s komerzom obhajati; pa tudi tu ni njih obveljala. Kaj je bilo torej storiti? Nad sto in petdeset dijakov vseučiliša je podpisalo protest, ktereга je prinesla „Tagesposta“, in ki v njem podpisani očitno razglašajo, da se komerz, ktereга bode en kos mladeži vseučilišue obhajal, nikakor ne smé imenovati „universitätskomers.“ In pri tem je ostalo. Nabito je pa tudi bilo na čerhi tabli, da ob 11 uri v sredo naj se zbere mladež v „veliki auli“, da se praznično obhaja dan, da je vseučiliše postalo popolno.

Ta dan je govoril pred veliko množico zbranih „rektor magnifikus“ dr. Oskar Smit precej dolg govor, ktereга pretresati nočem. Toliko pa moram opomniti, da, kakor je bil od ene stranke z veseljem sprejet, ga druga posebno ljubiti ne more. Da pa veste, kaj je bilo govoru zapopadek,

navedem tu besede, ktere je teologična fakulta v „Tagesposti“ in „Telegrafu“ priobčila: „Smit's Rede wurde mit grossem Beifalle aufgenommen und dürfte die Achtung vor der Macht des Gedankens und der Forschung selbst in jenen erweckt haben, welche sich zu seinen prinzipiellen Gegnern rechnen.“ Tako je govorila „Tagesposta“ o omenjenem govoru. Teologična fakulta pa odgovarja, kakor sledi: „Diesem gegenüber erklären wir, dass wir an dem grossen Beifalle, welcher übrigens nach unserer Beobachtung ziemlich spärlich war, nicht nur keinen Antheil nahmen, sondern auch nur zur Vermeidung eines Skandals uns bewogen fühlten, unsern Unwillen zu manifestiren, und wir glauben auch, es dürfte eine „Forschung“, die zum Resultate gelangen will, dass der Mensch aus dem Affengeschlechte hervorgegangen ist, nicht bloss bei „prinzipiellen Gegnern“, sondern bei jedem nicht aller Selbstachtung baaren Menschen keine Achtung erwecken, vielmehr mit Verachtung zurückgewiesen werden. Im Namen der Hörer der theologischen Facultät: Šuster, Pölzl, Wöhr, Frühwirth.

Gotovo je to marsikoga v oči zbadlo, pa zapisano in očitno ostane, kar so štirje v imenu drugih izrekli. Da bi se pa po mislih tistih, katerim ta „ingesendet“ ni bil po volji, rektorju zadostilo, se napravlja adresa, ktero njegovi častivci podpisujejo.

Slovansko življenje se kaj čversto razširja. V nedeljo so Čehi napravili malo pevsko zabavo, h kateri so bili povabljeni tudi udje „Slovenije.“ Škoda je le to bilo, da se je Kranjec od Kranjca ločil zaradi malo prostora in so se tako pevci razkropili. Ko se je zbrano društvo že nekoliko odahnilo, smo slišali razne napitnice Štrosmajerju, Palackitu, Tomanu, Bleiweisu in drugim Slovincem in Slovanom sploh. Nazočih je bilo tudi mnogo Hervatov. Petje je bilo kaj izverstno in radi smo slušali tudi dve slovenski pesmi, ki ste krepko po dvorani donele in s takim veseljem so ju sprejeli, da ni bilo poprej miru, da so obe ponavljali. V kratkem napravi tudi „Slovenija“ enako besedo.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Razne novice. Sv. Oče so v posebnem pismu 18. listop. orleanskemu škofu Dupanloup-u svojo zadovoljnost in pohvalo izrekli za imenitno mertvašnico, s katero je preslavjal generala Lamoricière-a. — Bivši francoski minister Thouvenel je na smertni postelji. — Po Laškem neki koledar *L' amico di casa* (hišni prijatelj) protestansko „kulturo“ trosi. Temu pa kar za petami stopa drugi katoliški koledar *L' amico di casa smascherato* (hišni prijatelj razšemljen), vredvan od učenih katoliških mož, ki unega laži in zmote razkriva in ga po vrednosti biča. Katoliški Italijani ne pustijo zmotiti svojega ljudstva. Tudi škof v Massi in Populonii, napovedujoči sveto leto, občinstvo svari pred tolikanj vsilovanimi zmotami in skazuje, kako previdno in o pravem času je bila papeževa okrožnica razglašena s sv. letom vred kakor „nov Samvel kersanskega Izraela.“

— V Diarbekiru je vse kersanske serca silno pretresel odpad Laha dr. Bonelli-a, zdravnika v karanteni. Štirje njegovi sinovi, še v mehkih otročjih letih, so imeli drugi dan nasledovati kervavih solz vredni zgled divjaškega očeta; toda odotni francoski podkonzul g. Pouce je slovesno protestiral zoper tako barbarsko zapeljanje nedolžne mladine. Musulmani so zavoljo te pridobitve nezmerno veseli in pljujejo vsem kristjanom pred obličje, ktere koli srečajo. Pri taki veri, kakor jo imajo mnogi dandanašnji, je vse močje; toda čudo je, kako taki človek prestopa, ki nič vere nima. — sej med turki mu ne bo nič ložej, ne mara se tezej, ker utegnejo ga tudi siliti, da bo mogel v marsikteri reči po svoji neveri ravnati se. — Jamajka otok, na kterem se zdaj prebivavci zoper Angleže puntajo, ima 402 tisoča prebivavcev, med kterimi je 350 černih. Iznašel je

*) Kar bode Danica serčno rada opravljala, pa tudi blage darove v ta namen sprejemala in oddajala, ako je komu ta pot priročna. Gotovo vsi Slovenci se bodo razveselili te novice in radi pripomogli, da se temu za vero in narod tako zaslužnemu možu spodoben spomin postavi. Vr.

je bil Kolumb l. 1494, Angleži jo pridobili l. 1655. Večkrat je rojila in pokazala, da ne priznaja zastaralosti in „dopolnjenih djanj.“ Vlada se sama svobodno, Anglija ima le nekako zavetništvo in odrekovalno pravico (veto).

Svitli cesar pojdejo 12. t. m. v Pešto, kjer se bode 14. t. m. deželni zbor slovesno pričel. Spremljal jih bode ogerski dvorni kancler pl. Majláth. — Kolpiug, začetnik rokodelskih družb, je nevarno zbolel. Bog ga ohrani pri življenji in zdravji! — Novi izvoljeni škof za Litomerice mil. gosp. Vahala je 14. u. m. molil spoznanje vere pred apostoljskim nuncijem na Dunaju.

Viktor Emanuel je 18. u. m. v Florencii deržavni zbor pričel z govorom, kateri je pravi klopčič laži in publih baharij, — le samo ena resnica se mu je iz ust izmuznila, ta namreč, da „prihodnost je v Božjih rokah.“ Kronani ropar je poslancem napovedal, da se bodo posvetovali, kako naj bi se ločila deržava od cerkve, in kako naj bi se zaterli pobožni redovi. Prav frajmavarsko! ... Znamenito je njegovo naznanilo, da tudi Bavarija in Saksionija boste priznale naropano Italijo. Če je to res, nam je pričakovati, da skorej bodo vse katoliške vlade Rimu sovražne, in sv. Oče naj potem iščejo prijatlov pri Turkih in krivovercih! Toda, ne veselite se tega, vé nevéste vlade! Kakor bolj izdajavsko se vé obnašate do svojega Očeta, toliko zvestejši mu bodo njegove ljudstva. In veste, da Bog zamore tudi iz kamnov sv. Očetu zvestih otrok obuditi. Stare prerokovanja menijo, da katolišk vladar, ki bode hudo ponižan, se bode potem vzdignil in deleč vse na okrog se mu bodo narodi podvergli. Kaj ko bi bil ta srečni ravno tisti, kateri bo Cerkvi do konca zvest ostal? Francoska, španjska, portugalska, in ž njimi tedaj tudi parska in saksionska vlada so z Italijo in zoper papeža!! Samo Avstrija se moško še derži, ktero pa hočejo izdajavci na ravno to pot spraviti. Bog ji daj stanovitnost; in blagor ji, ako se derži nepremakljive skale in ne posluša gavranov, ki nad njo krokajo. — Viktor Emanuel, kakor je čutiti, zopet prenda tudi po Benedkah, kakor po Rimu. Če ne bo nazadnje mož tega sanjarskega hlepenja z zgubo krone in življenja plačal, on ki ne vé zapovedi Božje: „Ne želi svojega bližnjega blaga?“

Politiško obnebe je povsod dosti mračno. Avstrija ima seboj v svojem oserčji opraviti več ko dosti. Novo Italijo božjast lomi in kerč vije; svojih brigantov ne more z 80000 možmi vojne zmagati; njeno bogastvo je 280 milijonov lir manj ko nič; njena npravnost 6000 hudodelstev na mesec; njeno viteštvo vojska zoper vero lastnega ljudstva. Francija ima svojega klopa nad Mehiko in Algerijo, pa še marsikje. Anglijo straši 250.000 fenianov na Irskem, in milijon ravno tacih po Ameriki. Rusija, ta dama v nezmerni krinolini, še pri vsem tem pisano gleda Bismarka, kateri se proti izhodnjemu jezeru pomika, akoravno se je Rusii v zatiranji Poljakov tolikanj silno prijaznega skazoval. Turčija stoka in kašlja. Nemčija edinva, kakor Italija. — Baron Helfert je djan v pokoj s prideržkom, da se zopet v deržavno službo pokliče. Zguba tega pravičnega, ravnopravnega moža bi bila gotova škoda. — V Parizu je zopet kolera poprijela, 24. u. m. jih je vzela 60. — Na Rimskem po odhajanju Francozov zmiraj bolj rojijo briganti, tatinski roparji, ki se mieli, da jih laška vlada podpira.

Poslednje novice.

Deželni zbori, s hervaškimi vred, ki so se te dni pričeli, so enaki oblakom pred hudim vremenom, iz katerih pa že precej germi. Mnogi, ki so bili sicer z vlado, so zdaj zoper cesarjev patent od 20. kimoveca, po katerem da naj bi se na zgodovinski podlagi vsem narodom pravica skazovala. Kar je slovanskega življa, je cesarju sploh hvaležen za imenovanje patent in glasovali so za pisma hvaležne vdčnosti, ki naj jih zbori pošljejo do Njih veličanstva. —

Koroški zbor je za to, da naj se nova politiška delitev v okrožja napravi z ozirom na nemško in slovensko narodnost. — Vse radovedno čaka, kaj bo hervaški zbor storil: ali se oberne proti Pešti, ali proti Dunaju, če bo tega sklepa doživel. — Gosp. Nečasek v Pragi je prav nevarno zbolel za vročnico.

Méd in pelin.

Dandanašnji se vse „turna“ in „sokoli,“ vse „pleše;“ „Laibacher Turnverein“ je napovedal pred nekaj časom „turnanje za deklice.“ Kmali pridejo na versto tudi goske in putke. Naj bi se na ples in turnanje zdaj malo pozabilo, in na sveto leto mislilo! —

Gledišnima plesavkama na Vidmu na Dunaju Marii in Ljudomili K. so nedavno starši umerli in jima zapustili nekaj denara. Pogovorili pa ste se obe sestri in nakupivši si potrebnih reči se umaknili v kloster. Ena ima 17, druga 19 lét.

W. A. Maciejovski, poljski zgodovinar, dokazuje, da so bili Suevi izvorno Slovani in ne Nemci, kakor drugi zgodovinarji terdijo. Ker pa neki „Švab“ iz „Suev“ izhaja, potem bi švab zelo to pomenilo, kar nemškutar.

Bog ima neskončno, ljudje pa le končno usmiljenje; zato Bog človeka velikrat na tem svetu tepe, da se ga na unem svetu usmili; človek pa velikrat na tem svetu telo mehkuži, da se mu na unem svetu duša pogubi.

Iz Ljubljane. Sveto leto prebivavstvo v Ljubljani prav goreče obhaja; vse je napolnovano o pridigah in pri spovednicah; v dolgih procesijah hodijo po cerkvah molit.

V Špitaliču imajo čč. oo. Lazaristi iz Celja ljudski misijon.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gosp. Fr. Štrukelj, novoposv., gre v Čatež za duh. pom.

V lavantinski škofii. V zadnji „Danici“ naznanjena prestava g. Val. Krajuca je premenjena, in pride rečeni gosp. iz Tinj v Stari terg pri Slov. gradcu; g. Juri Rubin iz Starega terga k sv. Martinu na Pohorje, in g. Ant. Suhač iz sv. Križa pri Lotmeru v Ruše.

V terzaški škofii. Gosp. Dominik Zavlovič, dosedanji fajmošter v Novakah pri Notovunu v poreški škofiji, je imenovan fajm. v Šumbergu terzaške škofije.

Dobrotni darovi.

Gosp. misjon. Pircu za vezilo. 2 cekina (1 za 10 frank. in 1 belgijanski) in pa 1 bank. za 10 gl. a. v. s pristavkom:

„Čebelice iz vasice
So nabrale nekaj sterdi;
Ker je pa letos suša venila rošice,
Je je tukaj prav malo b'lo: —
Oh, kako rade bi je več nabrale,
Vam, častiti oče! jo poslale;
Lepo pros'mo. vzemite željo za delo,
Ako bi se Vam to le premalo zdelo.
Vam roko poljub'mo vse bele ovčice
In pros'mo. pozdravite nam naše rujave sestrice.
Vaši mogočni molitvi bi se rade priporočile;
Pa tudi obljubimo, da bomo za Vas pridno molile.
Zdaj pa sprejmite pozdravljenja zadnji glas —
Hvaljen bodi Jezus in Marija zdaj in vsaki čas.

Za Slomščekov spominek. G. prof. A. Zamejic 5 gld.; neki duhoven 5 gld.; skupaj 10 gld.

V Mariboru.

D. Srnec.